

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/21/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3621200665
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bajzová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3621200665.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubice Bajzovej a členiek senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a Mgr. Martiny Trnavskej vo veci navrhovateľa ako povinného z vyživovacej povinnosti: E. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, s adresou na doručovanie písomností B. X. P., J. J. XXXX/X o zrušenie vyživovacej povinnosti voči oprávnenej: U. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. S. XX, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 29. októbra 2021, č. k. 6P/17/2021-42 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** tomuto súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým, v záhlaví identifikovaným rozsudkom, súd prvej inštancie návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti voči z výživného oprávnenej osobe, jeho plnoletej dcére U. J., zamietol ako nedôvodný.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal zrušenia vyživovacej povinnosti k oprávnenej dôvodiac, že mu oprávnená ani jej matka neposkytli informácie o tom, či ešte študuje. Keďže v čase začatia konania bola oprávnená ešte maloletá, súd návrh na začatie konania spolu s poučením doručil jej matke a umožnil jej vyjadriť sa k nemu. Matka oprávnenej doručila súdu prihlášku v tom čase ešte maloletej na pomaturitné a nadstavbové štúdium na stredných školách a následne vyjadrenie, z ktorého vyplýva, že oprávnená bude pokračovať v štúdiu, otcovi (povinnému) nedali vedieť, že ide oprávnená študovať, keďže neprejavuje tri roky záujem o dcéru. Matka oprávnenej doručila súdu dňa 21.07.2021 rozhodnutie o prijatí na štúdium na Strednej odbornej škole E. C. L. v J. a samotná oprávnená súdu doručila dňa 06.09.2021 potvrdenie o návšteve tejto školy.

3. Za aplikácie ust. § 62 ods. 1, § 65 ods. 3, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (Zákon o rodine, ďalej len „ZR“) na výsledky vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že návrh nie je dôvodný a to poukazom na zistenie, že oprávnená z vyživovacej povinnosti pokračuje v príprave na budúce povolanie riadnym štúdiom, v dôsledku čoho nie je schopná samostatne sa živiť a tiež že v čase, keď nemá vyučovanie, poskytuje pomoc svojej matke, ktorá trpí očným ochorením (je slabozraká), čím podľa jeho názoru boli splnené podmienky na ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadol navrhovateľ, navrhujúc odvolaciemu súdu zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal nesprávne a neúplne zistený skutočný stav veci, v dôsledku toho tiež nesprávne skutkové a v nadväznosti na to aj právne závery, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie (dôvody na odvolanie uvedené v ust. § 62 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku - ďalej len „CMP“, v § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ Civilného sporového poriadku

- ďalej len „CSP“). V konkrétnostiach svoj nesúhlas s napadnutým rozhodnutím zakladá na tvrdení, že jeho plnoletá dcéra ako osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti síce navštevuje Strednú odbornú školu v J., avšak súd prvej inštancie v rozhodnutí neuvádza, o akú formu štúdia sa jedná, pričom on na základe vlastných zistení disponuje informáciou o tom, že nejde o dennú formu štúdia, ale o externú formu štúdia, teda ide o štúdium popri zamestnaní, čo mu malo byť potvrdené aj na základe jeho osobného dopytu Úradom práce v J., čo znamená, že popri tejto forme štúdia je jeho dcéra zárobkovo schopná a buď musí byť evidovaná na úrade práce ako nezamestnaná, alebo musí byť zamestnaná, avšak už bez nároku či už na rodinné prídavky, alebo na výživné. On z vlastnej iniciatívy žiadal aj príslušnú školu, aby mu vydali potvrdenie o tom, že jeho dcéra študuje externe, čo však odmietli s poukazom na to, že nie je zákonným zástupcom, ani subjektom oprávneným sa takéhoto potvrdenia domáhať, o čom predkladá doklad. Navyiac, podľa e-mailovej komunikácie so svojou dcérou sa javí, že táto dokonca mala uzatvoriť manželstvo, pričom vyživovacia povinnosť medzi manželmi jednoznačne predchádza vyživovaciu povinnosť medzi ním ako rodičom a ňou ako plnoletým dieťaťom. Vyššie uvedené rozhodujúce skutočnosti však súd prvej inštancie nezisťoval, v dôsledku čoho svoje rozhodnutie založil na záveroch, ktoré sú v rozpore so skutočnosťou. Žiada, aby tieto boli došetrené.

5. Osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti (U. J.) vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že školu riadne navštevuje, pričom súdu zaslala aj potvrdenie o návšteve školy, je pravdou, že ide o štúdium externé. Nie je pravda, že by bola uzatvorila manželstvo, uzavrela len dohodu so svojim kamarátom, že budú registrovaní v partnerstve ako druh a družka a to z dôvodu, že v dôsledku havárie, ktorej boli všetci účastní a kde ona utrpela zranenia, nechcela, aby v dôsledku toho bol jej kamarát trestaný, pričom ani nebývajú s týmto v spoločnej domácnosti, toto partnerstvo majú registrované len z dôvodu, aby nemusel platiť odškodné a nebol trestaný. Vo voľnom čase sa učí a stará sa o svoju matku, ktorej zdravotný stav si to vyžaduje. S navrhovateľom v kontakte nie je.

6. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané v lehote (§ 362 CSP) a má predpísané náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, prihliadnuc i na prípadné vady konania (§ 67 CMP) a po jeho preskúmaní bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) dospel k záveru, že toto je potrebné z dôvodu uvedeného v ust. § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 CSP).

7. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa na zrušenie jeho vyživovacej povinnosti voči plnoletej dcére (oprávnenej) z dôvodu, že podľa jeho názoru z dokazovania vyplynulo, že naďalej sú splnené zákonné predpoklady pre jej ďalšie trvanie, keďže osoba oprávnená pokračuje v riadnom štúdiu a navyiac sa stará o slabozrakú matku.

8. Navrhovateľ (odvolateľ) namieta predovšetkým, že súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na nesprávnych skutkových a právnych záveroch, ktoré majú pôvod v nedostatočne zistenom skutočnom stave vecí (dôvody na odvolanie uvedené v ust. § 62 ods. 1 CMP a v ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP) v konkrétnostiach opomenul zisťovať o akú formu štúdia u oprávnenej sa jedná, keďže podľa jeho vedomostí ide o externú, navyiac mala oprávnená podľa jeho informácií uzatvoriť manželstvo, ktoré skutočnosti v súhrne sú spôsobilé ovplyvniť závery o (ne)trvaní jeho vyživovacej povinnosti k nej.

9. Odvolací súd po preskúmaní produkovaných námietok vo svetle skutočností plynúcich z obsahu spisového materiálu dospel k záveru o ich opodstatnenosti.

10. V posudzovanej veci z doposiaľ vykonaného dokazovania vyplynulo a medzi účastníkmi sporným nebolo, že navrhovateľ je otcom t.č. už plnoletej oprávnenej, voči ktorej mu bola určená vyživovacia povinnosť rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 17.04.2013 pod č.k. 4P/2/2013-42 vo výške 200,- eur mesačne. Oprávnená vychádzajúc z obsahu spisu a jej výpovede pred súdom, ukončila štúdium na SOŠ získaním výučného listu v odbore kuchár v júni 2021. V školskom roku 2021/2022 začala navštevovať 1. ročník externého štúdia na SOŠ J. A. L. v J. (viď potvrdenie čl. 33), pričom podľa jej vyjadrenia ide o nadstavbové štúdium za účelom získania maturity. Na skutočnosť, či je evidovaná ako uchádzač o zamestnanie, resp. či pracuje a s akým príjmom a odkedy (keďže študuje externe), dokazovanie vedené nebolo. Na čl. 38 sa nachádza lekárska správa o oftalmologickom vyšetrení matky oprávnenej, so záveru ktorého však nevyplýva, že u nej ide o ochorenie, v dôsledku ktorého je táto odkázaná na starostlivosť tretej osoby.

11. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia, prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa sa má právo podieľať na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine).

12. Ako vyplýva z citovaných zákonných ustanovení, každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Základným hmotnoprávnym kritériom pre vznik práva na výživné oprávneného je danosť jeho potreby (tzv. stavu odkázanosti na výživu), resp. neschopnosť samého sa živiť. Schopnosť samostatne sa živiť je teda základnou zákonnou podmienkou, ktorú súd posudzuje pri rozhodovaní, či má plnoleté dieťa nárok na výživné od rodičov, alebo nie. Schopnosť samostatne sa živiť znamená, že dieťa je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Pokiaľ plnoleté dieťa je schopné sa samostatne živiť, tak nárok na výživné zaniká, pokiaľ nie je schopné sa samostatne živiť, nárok na výživné trvá. Dieťa je schopné sa samostatne živiť, keď je pripravené vykonávať prácu, na ktorú sa pripravovalo štúdiom. Vyživovacia povinnosť tak zaniká spravidla riadnym ukončením denného štúdia na učňovke, strednej, či vysokej škole, pričom existujú výnimky, kedy vyživovacia povinnosť zanikne neskôr, alebo nezanikne nikdy k čomu dochádza napr. vtedy, keď dieťa v dôsledku ťažkého zdravotného stavu nie je spôsobilé pracovať a dávky sociálneho zabezpečenia nepostačujú na pokrytie jeho potrieb. Samotná nezamestnanosť dieťaťa, bez ďalšieho však nie je dôvodom pre záver o pretrvávaní vyživovacej povinnosti rodičov voči nemu.

13. V okolnostiach posudzovanej veci súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na zistení, že oprávnená naďalej pokračuje v riadnom štúdiu a popri tom sa stará o slabozrakú matku. Z vykonaného dokazovania však takéto závery doposiaľ nevyplynuli. Za riadne štúdium sa totiž považuje štúdium v jeho dennej forme, pričom oprávnená vychádzajúc z potvrdenia po ukončení vzdelania vo zvolenom odbore pokračuje v štúdiu externe (nadstavbovo za účelom získania maturity), čo však súd prvej inštancie nediferencoval a z tejto skutočnosti príslušné závery nevyvodil. Ukončenie denného štúdia vo zvolenom odbore totiž vo všeobecnosti (pokiaľ nie sú prítomné výnimky, ktoré v danom prípade preukazované ani tvrdené na strane oprávnenej neboli), je spojené s nadobudnutím schopnosti oprávnenej osoby samostatne sa živiť o.i. tiež v povolani, na ktoré sa štúdiom pripravovala s dôsledkom zániku vyživovacej povinnosti na strane povinných osôb. Súd prvej inštancie tiež neskúmal, či oprávnená popri tom pracuje, dosahuje príjem, je evidovaná na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie (ak nie z akých dôvodov), odkedy, či poberá nejaké peňažné dávky a koľko, keďže v kumulatívne ide o skutočnosti, rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujúce záver o možnom zániku vyživovacej povinnosti navrhovateľa a čase jej zániku. Samotná nezamestnanosť totiž (bez preukázanie závažných dôvodov takéhoto stavu spravidla majúciich pôvod v závažnom zdravotnom stave oprávnenej osoby), nie je dôvodom pre pretrvávanie vyživovacej povinnosti. To, či zdravotný stav matky oprávnenej si vyžaduje prípadnú celodennú starostlivosť tretej osoby (odkázanosť na ňu) z dokazovania nevyplýva, pre prípad možného pozitívneho zistenia nie je zrejmé, či navrhovateľka nie je ustanovená za jej opatrovateľku a neplynie jej z toho príjem. V konečnom dôsledku navrhovateľ v odvolacom konaní tvrdí uzatvorenie manželstva oprávnenou. Doplnenie dokazovania za účelom zistenia vyššie uvedených skutočností, je vzhľadom na posudzovanú problematiku ako predpoklad vyšetrenia skutočného stavu veci, nevyhnutnosťou.

14. Vychádzajúc z článku 6 Základných princípov CMP, v spojitosti s ustanoveniami § 35 a § 36 CMP je súd totiž povinný zistiť skutočný stav veci, pričom postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania a je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí (tzv. vyšetrovací princíp, ktorý je v mimosporovom procese úzko spätý s princípom oficiality a princípom materiálnej pravdy, ktoré súvisia s objemom a kvalitou zistených skutočností právne relevantných pre meritórne rozhodnutie). I keď zákon nerezignuje v mimosporových konaniach na procesnú aktivitu účastníkov konania, zodpovednosť za zistenie skutočného stavu veci je bremenom súdu, keďže vylučuje, resp. obmedzuje využitie procesnej zodpovednosti účastníkov konania za výsledok konania, teda ho možno identifikovať ako „potlačenie subjektívneho dôkazného bremena“. Ako vyplýva z uznesenia ÚS SR z 24. apríla 2003 sp. zn. IV. ÚS 78/03 všeobecný súd je povinný a oprávnený v nesporových konaniach vykonávať dôkazy nielen v rozsahu svojej zákonnej kompetencie, ale aj v rozsahu ústavnej zodpovednosti za zistenie skutkového stavu, ktoré dôkazy nemôžu závisieť od vôle účastníkov konania.

15. Keďže súd prvej inštancie sa v procese predchádzajúcom vydaniu meritórneho rozhodnutia vyššie uvedeným vyšetrovacím princípom dôsledne nespravoval a jeho rozhodnutie tak nie je založené na

dostatočne zistenom skutočnom stave veci, pričom závery na ktorých je založené zároveň nemajú oporu vo výsledkoch doposiaľ vykonaného dokazovania, nemôže ani byť základom pre záver o (ne)splnení hmotnoprávneho predpokladu pre zánik vyživovacej povinnosti navrhovateľa. Z dôvodu, že rozsah potreby doplnenia dokazovania presahuje účelnosť jeho vykonania odvolacím súdom, nezostávalo odvolaciemu súdu nič iné, ako napadnuté rozhodnutie za použitia § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 CSP).

16. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci, bude v konaní postupovať v súlade s procesnými predpismi upravujúcimi postup súdu prvej inštancie, svojím procesným postupom poskytnúť účastníkom konania možnosť realizovať procesné práva zaručené Ústavou Slovenskej republiky, CSP a CMP, doplniť dokazovanie v zmysle intencií daných odvolacím súdom (teda aj nad rámec dôkazov navrhnutých účastníkmi), prípadne vykonať aj ďalšie dokazovanie či už navrhované účastníkmi, alebo potreba ktorého sa bude odvíjať od priebežne zistených ďalších skutočností, výsledky vykonaného dokazovania vyhodnotiť jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach vo vzťahu k naplneniu hmotnoprávneho predpokladu pre požadovanú zmenu (zrušenie) vyživovacej povinnosti a vo veci opätovne rozhodnúť, pričom svoje rozhodnutie je súd prvej inštancie povinný odôvodniť v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 220 CSP.

17. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

18. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).